

Finsko

Právo členského státu - Finsko

Tento oddíl přináší informace o právním systému ve Finsku.

Prameny práva

Výrazem „prameny práva“ se označují prameny, ve kterých se nacházejí právní normy. Některé prameny práva jsou ve Finsku vnitrostátní, jiné mezinárodní. Některé prameny jsou psané, jiné jsou nepsané. Přehled všech pramenů práva je uveden níže.

Druhy právních nástrojů – popis

Vnitrostátní prameny práva

Nejdůležitějším vnitrostátním pramenem práva je psané právo. Termín „právo“ je třeba v tomto kontextu vykládat jako široký pojem zahrnující Ústavu, zákony (též známé jako zákony parlamentu), vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů nebo ministerstvy, a právní normy vydané nižšími správními orgány. Právní normy vydané nižšími správními orgány a vyhlášky lze vydávat pouze na základě zmocnění v Ústavě nebo v platném zákoně. Toto zmocnění obvykle vymezuje tímto pověřený státní orgán nebo úřad.

V případech, kdy neexistuje psané právo, kapitola 1, oddíl 11 procesního řádu stanoví, že pramenem práva může být zvyklost. Aby mohla být zvyklost závazná, musí být založena na právu ekvity. Pravidlo zvyklosti sahá daleko do minulosti a současná představa o něm je poněkud neurčitá. „Zvyklost“ dnes především znamená určité zavedené praktiky, které se například vyskytují v obchodní činnosti. Vzhledem k tomu, že předpisy stanovené v psaném právu jsou v současné době relativně komplexní, má zvyklost poměrně zřídka význam jako pramen práva. V některých oblastech, jako je smluvní právo, má však zvykové právo poměrně silnou pozici i v dnešní době.

Přípravné legislativní podklady a soudní rozhodnutí jsou rovněž prameny práva. Přípravné legislativní podklady přinášejí informace o záměrech zákonodárce, z toho důvodu se takovéto dokumenty používají při výkladu právních předpisů. Z různých soudních rozhodnutí vyplývá, že za nejvýznamnější prameny práva se považují rozhodnutí nejvyšších soudů, jmenovitě Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutí těchto dvou soudů se nazývají precedenty. Přestože precedenty nejsou právně závazné, mají v praxi značný význam. Rozhodnutí ostatních soudů mohou být též důležitá jako prameny práva. V případech, kdy rozhodnutí nižšího soudu je konečné, mohou mít závěry nižších soudů skutečně velký praktický význam.

Právní věda, všeobecné právní zásady a věcné argumenty rovněž patří mezi vnitrostátní prameny práva. Specifickým úkolem právní vědy je zkoumat obsah právního systému – výklad a klasifikaci právních norem – a proto je rovněž podstatným pramenem práva. Všeobecné právní zásady a věcné argumenty mohou být rovněž důležitými prameny práva. Jak bude níže ukázáno, je postavení těchto právních pramenů v jejich hierarchii slabší, než je postavení ostatních výše uvedených pramenů.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Mezinárodní dohody a ostatní mezinárodní závazky, ke kterým se Finsko přistoupilo, představují ve Finsku závazné prameny práva. Praxe mezinárodních orgánů, které provádějí tyto dohody, má rovněž význam jako pramen práva. Příkladem pramenu práva spadajícího do této kategorie je Úmluva Rady Evropy o lidských právech, praxe Evropského soudu pro lidská práva má tudíž význam pro výklad úmluvy.

Finsko je jakožto člen Evropské unie rovněž vázáno jejími akty, nařízeními a směrnicemi. Ty patří k nejdůležitějším právním předpisům Evropské unie. Nařízení jsou přímo použitelná ve všech členských státech a členské státy musí provádět směrnice. Přípravné práce na prováděcích předpisech tedy může nabýt určitého významu pro výklad práva EU, ačkoliv je tento význam zjevně mnohem menší, než jak je tomu v případě přípravných legislativních podkladů u vnitrostátních právních předpisů.

Ostatní právní nástroje EU jsou pro Finsko závazné ve stejném rozsahu, jako jsou závazné pro ostatní členské státy. Rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství jsou jako prameny práva rovněž významná, protože jsou součástí souboru práva EU.

Hierarchie právních norem

Finské prameny práva se obvykle dělí na striktně závazné, mírně závazné a přípustné prameny. Zákony a zvyklosti představují striktně závazné prameny. Zaujímají proto nejvyšší postavení v této hierarchii. Donucovací orgány je uplatňují z úřední povinnosti, přičemž jejich opominutí je považováno za úmyslné porušení úřední povinnosti. Hierarchie vnitrostátních právních předpisů je následující:

1. Ústava
2. zákony (zákony parlamentu)
3. vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů a ministerstvy
4. právní normy vydané nižšími správními orgány.

Mírně závazné prameny práva, konkrétně ty prameny, které v hierarchii zaujímají nižší pozici, sestávají z přípravných legislativních podkladů a soudních rozhodnutí. Nepřihlížením k těmto pramenům se donucovací orgán nikterak nevystavuje sankcím za úmyslné porušení úřední povinnosti, avšak pravděpodobnost, že rozhodnutí bude u vyššího soudu napadeno, se zvyšuje. Přípustné prameny práva zahrnují právní vědu, všeobecné právní zásady a věcné argumenty. Přípustné prameny práva nejsou závazné, mohou se však používat na podporu argumentace posílit tak právní východiska, na kterých rozhodnutí spočívá.

Mezinárodní dohody mají shodné hierarchické zařazení jako nástroje, které se ve Finsku používají k jejich provádění. Pokud je tedy mezinárodní dohoda prováděna zákonem, jsou ustanovení této dohody v hierarchii řazena na úroveň zákona. Je-li však mezinárodní závazek prováděn vyhláškou, jsou ustanovení tohoto závazku v hierarchii řazena na úroveň vyhlášky. Prováděcí ustanovení jsou tedy podobná vnitrostátním ustanovením stejné úrovně v hierarchii.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Zákonodárná moc ve Finsku na základě Ústavy náleží parlamentu. Parlament přijímá veškeré zákony a rovněž rozhoduje o změnách Ústavy. Zákony nebo obecné právní předpisy přijaté parlamentem mohou zmocnit další orgány k vydávání odvozených právních norem v dané oblasti. Na základě takového zmocnění mohou prezident republiky, vláda a ministerstva vydávat vyhlášky. V případě, že neexistuje ustanovení, které by stanovilo, kdo vyhlášku vydává, vydává ji vláda. Ke vydávání právních norem v dané oblasti mohou být v určitých případech na základě zákona zmocněny nižší správní orgány. Je tomu tak v případech, kdy je třeba zohlednit specifické otázky týkající se předmětu normy, jestliže věcný význam těchto norem nevyžaduje, aby byly vydány ve formě zákona či vyhlášky. Rozsah tohoto zmocnění musí být jasně vymezen. Žádné jiné orgány kromě výše uvedených nemají pravomoc vydávat obecně závazné právní normy.

Legislativní proces

Přijímání právních norem a nabytí účinnosti

Aby mohl být právní předpis schválen, musí být předložen k posouzení parlamentu ve formě vládního návrhu nebo poslancecké iniciativy. Vládní návrhy se připravují na ministerstvech a následně se projednávají na plenárním zasedání vlády. Na prezidentském zasedání se poté rozhodne, zda bude vládní návrh předložen parlamentu.

V parlamentu se vládní návrh nejprve stává předmětem předběžné rozpravy a poté je přidělen parlamentnímu výboru k posouzení. Výbor vyslechne odborníky a sepíše o vládním návrhu zprávu. Věc je následně postoupena plenárnímu zasedání parlamentu, na kterém zpráva parlamentního výboru slouží jako základ pro rozpravu. Rozhodnutí o schválení návrhu zákona probíhá na plenárním zasedání parlamentu ve dvou čteních. Parlament může návrh zákona schválit beze změny, pozměnit jej, nebo jej odmítnout. Konečné rozhodnutí o osudu návrhu zákona tedy leží v rukou parlamentu. Návrhy zákonů se v parlamentu přijímají prostou většinou, zatímco změny Ústavy vyžadují stanovenou většinu.

Jakmile je návrh zákona parlamentem schválen, je postoupen ke schválení prezidentu republiky. Zákon nabývá účinnosti ke dni uvedenému v návrhu zákona, nikoli však dříve, než byl zveřejněn ve „Sbírce zákonů Finska“.

Vyhlášky vydané prezidentem republiky, vládou nebo ministerstvem připravují ministerstva, do jejichž rezortu daná věc náleží. V případě prezidentských vyhlášek rozhoduje o vydání vyhlášky prezident republiky na základě návrhů předložených vládou. O vydání vládních vyhlášek se rozhoduje na plenárních zasedáních vlády a o vydání ministerských vyhlášek rozhoduje příslušné ministerstvo. Všechny vyhlášky se zveřejňují ve Sbírce zákonů Finska. Vyhláška nabývá účinnosti ke dni v ní stanoveném, avšak v žádném případě ne dříve, než byla zveřejněna ve Sbírce zákonů Finska.

Právní normy vydávané nižšími správními orgány, kterým se v praxi obvykle říká rozhodnutí, předpisy nebo nařízení, vypracovávají příslušné orgány, které rovněž rozhodují o jejich přijetí. Právní předpisy přijímané nižšími správními orgány nabývají účinnosti ke dni stanovenému v těchto předpisech a jsou zveřejněny v přehledu předpisů a nařízení dotčeného orgánu.

Právní databáze

Finlex

 [Finlex](#) je právní databanka čítající přes třicet databází. Legislativní informace jsou ve Finlexu uspořádány do šesti databází. Mimo jiné se zde nacházejí:

- databáze překladů finských zákonů a vyhlášek včetně překladů zákonů finského parlamentu (převážně v angličtině)
- konsolidovaná znění zákonů a vyhlášek (ve finštině a švédštině)
- referenční databáze, která zahrnuje seznam změn, které byly u kteréhokoli zákona či vyhlášky provedeny
- zákony a vyhlášky v jazyce sami.

Překlady finských zákonů a vyhlášek (převážně v angličtině) se nacházejí v jedné databázi. Původní znění zákonů a vyhlášek jsou uspořádána v oddělené databázi. Nejnovější zákony lze nalézt v elektronické Sbírce zákonů Finska.

Precedenční právo tvoří na Finlexu více než deset databází. Ty zahrnují judikaturu nejvyššího soudu a judikaturu nejvyššího správního soudu, odvolacího soudu, správních soudů a specializovaných soudů.

Ostatní databáze Finlexu zahrnují mezinárodní smlouvy, odvozené právní předpisy a vládní návrhy zákonů.

Přístup do databáze je **zdarma**.

Ostatní databáze

Kromě Finlexu existují ve Finsku databáze právních předpisů, precedenčního práva, vládních návrhů zákonů a právnícké literatury.

 [Edilex](#) a [Suomen laki](#) poskytují komplexní on-line služby týkající se právních informací. Edilex i Suomen laki obsahují databáze vnitrostátních právních předpisů, judikatury a ostatní materiály. U většiny služeb je požadováno předplatné. Třetí komerční právní informační službu ve Finsku představuje WSOYPro. Většina materiálů je vyhrazena pro předplatitele.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 30/06/2019